

GENERACJA

MAGAZYN ŚRODOWISK OSÓB STARSZYCH

nr 16

jesień 2016

publikacja non profit - egzemplarz bezpłatny

ISSN 2082-2979

strona 4

OSZUST MOŻE ZADZWONIĆ I DO CIEBIE

Potencjalnie ofiarą oszustów może być każdy z nas. Wykorzystują oni naszą dobroć i chęć niesienia pomocy.

strona 5

UWAŻAJ NA SPRZEDAŻ BEZPOŚREDNIĄ

Sprzedaż taka ma miejsce wszędzie tam, gdzie prowadzi się ją poza lokalem przedsiębiorcy.

strona 14

WSPARCIE DLA OSÓB STARSZYCH

Osoby w podeszłym wieku nie występują jako oddzielna grupa podopiecznych systemu pomocy społecznej.

strona 18

GERIATRYCZNA BIAŁA PLAMA

W naszym województwie nie ma ani jednego szpitalnego oddziału geriatrycznego.

Federacja FOSA jest członkiem
Wspólnoty Roboczej Związków
Organizacji Socjalnych WRZOS
oraz partnerem Sieci HEROLD

GENERACJA

MAGAZYN ŚRODOWISK OSÓB STARSZYCH

*"Rozum mistrzem
wrzechrzeczy,
Czas mistrzem
rozumu"*

Wacław Potocki

Redakcja:

Stanisław Brzozowski,
Bartłomiej Głuszak (redaktor naczelny),
Krzysztof Marusiński (redaktor prowadzący),
Elżbieta Szczesiul-Cieślak.

Współpracownicy:

Anna Długozima,
Weronika Szewalje.

Wydawca:

Federacja Organizacji Socjalnych
Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSA,
ul. M. Kotańskiego 1, 10-165 Olsztyn,
tel./fax; 89 523-60-92,
e-mail: biuro@federacjafoasa.pl

Współwydawca:

Mazurskie Stowarzyszenie Aktywności
Lokalnej w Orzyszu, msal@orzysz.org.pl

Kontakt z czytelnikami:

tel. 796 140 648,
e-mail: generacja@orzysz.org.pl
Redakcja zastrzega sobie prawo do
dokonywania zmian i skracania
dostarczonych materiałów. Autorzy tekstów
prezentują swoje własne opinie. Za treść
ogłoszeń i opublikowanych listów redakcja
nie odpowiada.

SPIS TREŚCI

OD REDAKCJI.....	3
Bartłomiej Głuszak	
OSZUST MOŻE ZADZWONIĆ DO CIEBIE.....	4
podinsp. Małgorzata Bojarowska	
UWAŻAJ NA SPRZEDAŻ BEZPOŚREDNIĄ.....	5
Krzysztof Marusiński	
CHRONIĆ PRAWA SENIORÓW.....	8
Stanisław Brzozowski	
FELIETON, RZECZNIK INTERWENIUJE.....	9
Stanisław Brzozowski	
SENIOR W RUCHU DROGOWYM.....	10
asp. Marta Kacprzyńska	
ZAPISKI NA SKRAWKU DYSKU.....	11
Ostatek	
KONKURS BEZPIECZNY SENIOR.....	12
Weronika Szewalje	
PORADZIŁA SOBIE Z OSZUSTKĄ.....	13
Weronika Szewalje	
LISTONOSZ JAK PRAWDZIWY WNUCZEK.....	13
Stanisław Brzozowski	
WSPARCIE OSOBY STARSZEJ	14
Anna Konecko	
STOP PRZEMOCY.....	16
Anna Książak-Gregorczyk	
W INTERESIE SENIORÓW.....	17
Weronika Szewalje	
GERIATRYCZNA BIAŁA PLAMA?.....	18
Stanisław Brzozowski	
PRZEMOC W RODZINACH OSOB STARSZYCH.....	19
asp. szt. Joanna Radek	
KONKURS BEZPIECZNY SENIOR.....	20
fol. ROPS Olsztyn	

BĄDŹ WSPÓŁTWÓRCĄ „GENERACJI”

Zapraszamy organizacje, instytucje, naszych czytelników i inne osoby do współpracy przy tworzeniu tej gazety. Szczególnie zwracamy się do osób starszych. Dzielcie się swoją wiedzą i doświadczeniem na temat organizowania sobie i innym dobrego życia. Wy właśnie macie tej wiedzy szczególnie dużo i jest ona najbardziej cenna.

Prosimy o nadsyłanie materiałów z takich dziedzin, jak: aktywność i edukacja osób starszych, organizacje seniorskie, twórczość, materiały poradnicze i wszystkie te, które sami chcielibyście tutaj przeczytać.

Zainteresowanych współtworzeniem naszego pisma prosimy o kontakt z redaktorem, tel. 796 140 648.

Redakcja

Wydanie nr 16 Generacji
opublikowano dzięki pomocy finansowej
Polskiej Spółki Gazownictwa
sp. z o.o.

Z ogromną przyjemnością oddajemy do Państwa rąk kolejny numer Generacji. Temat, któremu poświęcamy szczególną uwagę, to bezpieczeństwo.

OD REDAKCJI

O KAMPANII BEZPIECZNY SENIOR I NIE TYLKO

Środowisko tworzące Generację od lat zaangażowane jest w podnoszenie poziomu życia osób starszych. Naturalne dla nas jest, że jednym z kluczowym elementów godnego i dobrego życia jest właśnie bezpieczeństwo.

To o tyle istotne, iż przypadków łamania praw osób starszych, przestępstw na nich popełnianych jest coraz więcej. Pokazują to statystyki policji czy coraz częstsze doniesienia mediów. Co charakterystyczne, obszarów popełniania przestępstw, przestrzeni, w których następuje łamanie praw, jest bardzo dużo. To nie tylko przemoc fizyczna, oszustwa czy wypadki drogowe, ale również kwestie socjalne, zdrowotne, przemoc ekonomiczna czy mentalna.

Podobnie, same metody przestępstw bardzo ewoluują. Oszuści podszywają się już nie tylko pod przysłówiowego wnuczka, ale już także pod policjanta. Są wyspecjalizowane firmy, które stosują socjotechniki, by sprzedać dany towar, bywa że angażują do tego nieświadome instytucje publiczne.

Jak się poruszać w świecie tylu zagrożeń? Przecież także często młodzi ludzie, niby dobrze zorientowani w świecie nowych technologii, dają się oszukać. Tym bardziej narażone na oszustwo czy napaść są osoby starsze. Są łatwiejszym „łupem”.

Obserwując tę sytuację, do-

szliśmy wspólnie z partnerami do wniosku, iż należy podjąć konkretne działania. Dlatego wspólnie z Komendą Wojewódzką Policji w Olsztynie, Samorządem Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Sieciami na rzecz Seniorów WiM oraz Pomocy Ofiarom Przystępstw, opierając się przede wszystkim na zasobach własnych oraz wsparciu Polskiej Spółki Gazownictwa, zrealizowaliśmy Kampanię Bezpieczny Senior.

Niniejszy numer Generacji jest jej podsumowaniem. Kluczowym działaniem były spotkania, prowadzone głównie przez przedstawicieli policji. O sukcesie świadczy fakt, iż w przeciągu pół roku na terenie całego województwa odbyło się 121 spotkań, w których udział wzięło 3134 osoby. Oprócz działań informacyjnych zorganizowaliśmy również konkurs Bezpieczny Senior, gdzie nagrodzone zostały zarówno instytucje, systemowo działające na rzecz poprawy bezpieczeństwa osób starszych, ale również osoby, które pomogły ludziom starszym i same osoby starsze, które świetnie poradziły sobie w sytuacji przestępstwa.

Działania skierowanych na poprawę bezpieczeństwa jest wiele. Dlatego na dalszych stronach prezentujemy różne formy i metody wsparcia. Jak zawsze jest więc rubryka Rzecznik interweniuje, są też bardzo ciekawe stanowiska

rzeczników, dotyczące bezpieczeństwa zdrowotnego oraz angażowania instytucji w proces wyłudzania czy „naciągania” osób starszych. Szereg tekstów odnosi się do zagrożeń w różnych obszarach bezpieczeństwa, od rodzin, poprzez system pomocy społecznej, po oszustwa. W tym numerze prezentujemy też Państwu ofertę Warmińsko-Mazurskiej Sieci Pomocy Ofiarom Przystępstw.

Ciekawe są wnioski, jakie wynikają z opisanych działań. Pierwszy z nich to fakt, iż największym wyzwaniem w chwili obecnej jest zwiększenie aktywności społecznej seniorów i ich świadomości w zakresie zagrożeń i sposobów radzenia sobie z nimi. Często bowiem zdarzają się sytuacje, gdzie seniorzy narażeni na przestępstwo radzą sobie, ale nie powiadamiają żadnych służb i przestępcy dalej działają, narażając kolejne osoby.

Drugi wniosek to konstatacja, iż najskuteczniejszym „kanałem” dotarcia do osób starszych są aktywne seniorski i seniorzy; to oni mają w swoim otoczeniu wiele osób starszych i są w stanie tak przekazać informacje, by dotarła do nich realność zagrożeń.

Życzę Państwu ciekawej lektury.

Autor jest koordynatorem projektów, prezesem Federacji Organizacji Socjalnych FOSa.

Oszuści są bardzo sprawnymi manipulantami, w czasie rozmowy wywołują w rozmówcy silne emocje, np. strach o zdrowie lub życie bliskiej osoby.

OSZUST MOŻE ZADZWONIĆ TAKŻE DO CIEBIE

Od kilku lat media przekazują niepokojące informacje o kolejnych starszych osobach, których oszuści pozbawili oszczędności, opowiadając im jakąś „bajkę”. Nie ma co ukrywać - w takich chwilach o pokrzywdzonych myślimy z politowaniem.

Podejrzewamy ich o wielką naiwność lub nieporadność fizyczną. Nic bardziej mylącego. Są to owszem, starsze osoby, ale w pełni sprawne, a oszuści wykorzystali ich dobroć i chęć niesienia pomocy innym. Dodając do tego jeszcze presję czasu, ofiary oszustw przestają myśleć logicznie - wykonują to, co każe im oszust. Potencjalnie ofiarą oszustów może być każdy z nas.

W waszej głowie winno zapalić się czerwone światło, gdy osoba dzwoniąca prosi o pieniądze lub jakieś kosztowności. Co robić w takiej chwili, odmówić pomocy? A jeżeli naprawdę osoba bliska jej potrzebuje? Usłyszeliśmy przecież, że od nas zależy jej zdrowie, życie lub wolność!

Myślę, że każdy z nas zna przysłowie „co nagle, to po diable”. Dlatego przede

wszystkim musimy dać sobie czas na zastanowienie. Można poprosić rozmówcę, aby zadzwonił np. za 5 minut, bo musicie np. pilnie coś zrobić. Rozłączcie się - koniecznie połączcie słuchawkę na widełki telefonu. W tym czasie potwierdźcie prawdopodobieństwo zaistnienia przedstawionego wam zdarzenia, dzwoniąc najlepiej do osoby, za którą podawał się oszust. Może się okazać, że wasz wnuczek jest teraz w pracy i nic złego mu się nie zdarzyło.

W ten sposób upewnisz się, że właśnie mogłeś stać się ofiarą zwykłego oszusta.

Oszust specjalnie będzie tak prowadził rozmowę, abyście nie mieli szansy na jej przerwanie. A jeżeli uda się wam rozłączyć, będzie dzwonił wielokrotnie, aby nie dać wam chwili na ochłonięcie i zastanowienie. Niestety, w takim napięciu człowiek nie myśli racjonalnie. Jednak po usłyszeniu, że po odbiór pieniędzy przyjdzie inna osoba lub że macie je zostawić w jakimś miejscu (np. koszu na śmieci), w waszej głowie powinna uruchomić się wyjąca syrena, że po drugiej stronie prawdopodobnie znajduje się oszust! Nie przekazuj swoich oszczędności!

Nieprawdą jest, że:

- oszust obserwuje Cię zanim do Ciebie zadzwoni. Szukając numeru telefonu potencjalnej ofiary oszust używa starych książek telefonicznych, a w chwili wykonywania telefonów często przebywa poza granicami kraju.

- oszust zna imię twojego wnuczka – dzwoniąc oszuści mówią bardzo niewyraźnie lub rozmowie towarzyszą jakieś hałasy, zakłócające słyszalność. To my sami, domyślając się z kim rozmawiamy, przekazujemy informację o osobie, w którą wcielił się oszust.

- oszust wie, gdzie mieszkasz. Nie wie, dlatego będzie prosił Cię o podanie adresu lub wskazanie miejsca, w którym ma nastąpić przekazanie wyłudzonych pieniędzy.

O wszelkich próbach oszustwa powiadom najbliższą jednostkę Policji, osobiście lub dzwoniąc pod numer telefonu 997 lub 112.

Autorka jest funkcjonariuszem w Wydziale Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie.

UWAŻAJ NA SPRZEDAŻ BEZPOŚREDNIA

**Znane są, szeroko rozpo-
wszechniane przez media
i będące tematem specjal-
nych spotkań Z Policją, dzia-
łania polegające na
wyłudzeniu pieniędzy od se-
niorów zwane ogólnie oszu-
stwami „na wnuczka”. Mniej
mówi się i przestrzega osoby
starsze przed skutkami, nie
zawsze uczciwej, sprzedaży
bezpośredniej.**

Taki sposób sprzedaży jest jedną z form handlu usługami i towarami. Polega ona na oferowaniu usług i towarów poza sklepem np. w domu klienta, w miejscu jego pracy, na pokazie, przez telefon, na ulicy, w sanatorium czy też podczas wycieczek religijno-turystycznych.

Przyjmuje się, że sprzedaż bezpośrednia ma miejsce wszędzie tam, gdzie prowadzi się ją poza lokalem przedsiębiorcy, stałym miejscem sprzedaży tzn. poza pomieszczeniem przeznaczonym do obsługi kupujących i oglądających towary. Określenie, kiedy ma miejsce sprzedaż bezpośrednia jest istotne w sytuacji, gdy okazuje się, że zakupiony towar był kupującemu niepotrzebny.

Dlaczego powinniśmy chronić seniorów przed taką sprzedażą? Dlaczego nie chronić osób w innym wieku? A w ogóle, dlaczego powinniśmy kogokolwiek chronić? Każdy w końcu jest dorosły. No tak, ale wśród dorosłych są osoby mające większe lub mniejsze możliwości poprawnego oceniania rzeczywistości.

SENIOR – ŁATWA OFIARA

Do osób o takich mniejszych możliwościach zaliczają się seniorzy, którzy przede wszystkim są łatwowierni. Wraz ze starzeniem się ciała, starzeje się także mózg. Kiedy procesy odnowy połączeń pomiędzy neuronami w mózgu stają się wolniejsze, a rozpad tych połączeń szybszy - człowiek zmienia się psychicznie.

Wiek zaburza funkcje poznawcze. Procesy myślowe zachodzą wolniej, podobnie jak procesy kojarzenia. Pogarsza się pamięć, trudniej przychodzi koncentracja. Słabszy jest słuch i wzrok. Zdolność przystosowywania się do nowych sytuacji maleje.

Z tym wiążą się mniejsze zdolności oceny np. zapisów umów zawieranych pomiędzy sprzedającym, a kupującym seniorom, a tym samym łatwiej takim kupującym manipulować.

Ponadto, samotność pcha seniorów do ludzi. Chcą przecież uczestniczyć w normalnym życiu. Możliwość spotkania się na pokazie, prezentacji czy wspólnych badaniach lekarskich spełnia tę potrzebę, może być sporym urozmaicheniem codziennej monotonii.

Wielu starszych nie widzi zmian zachodzących w ich organizmach, w ich psychice. Wciąż mogą więc uważać, że świetnie poradzą sobie z nieuczciwymi próbami wpływania na ich decyzje, z próbami narażenia ich na niepotrzebne zakupy. Niestety, nie poradzą sobie z tym sami.

Nie pomagają w takich przy-

padkach ostrzeżenia organów ścigania, reportaże telewizyjne, publikacje w gazetach i w internecie. Liczba naiwnie podpisanych umów kupna na tzw. pokazach, poza lokalem przedsiębiorcy, rośnie każdego roku. Rzecznik praw obywatelskich szacuje, że ilość naciąganych osób starszych każdego roku sięga kilkudziesięciu tysięcy.

NA POCZĄTKU - TELEFON

Najczęściej pozyskiwanie klientów na imprezy handlowe rozpoczyna się od rozmowy telefonicznej. Nierzadko, na początku rozmowy telemarketer pyta o wiek rozmówcy i okazuje się, że sprzedaż kierowana jest do osób starszych, np. 55+.

Telemarketer nie podając, że chodzi o sprzedaż, zaprasza np. na pokaz kulinarny najczęściej połączony z poczęstunkiem lub bezpłatne badanie lekarskie. „Dzwonię z poradni diagnostycznej i rejestruję na bezpłatne badania lekarskie” – słychać z telefonu. Nierzadko zachętą jest także występ gwiazd kabaretu, osób o znanych nazwiskach. Jednocześnie obiecywane są prezenty, tym lepsze, jeżeli przyjdzie się z mężem lub z osobą towarzyszącą.

Bywa, że nagabywany, potencjalny klient poprosi o podanie nazwy, adresu, nazwiska właściciela firmy. W takiej sytuacji bywa, że telemarketerzy wymawiają się od podania takich informacji lub wręcz odkładają słuchawkę.

Po rozmowie telefonicznej w skrzynce pocztowej można znaleźć materiały informacyjne o wcześniej zapowiedzianym telefonicznym spotkaniu. Zarówno w ulotce, jak i podczas rozmowy nie ma informacji o firmie, instytucji organizatora. Są wymieniane natomiast instytucje publiczne, np. gminne, w których obiektach będą miały miejsca spotkania. Często praktyką jest, że takimi instytucjami są np. Dom Kultury, Młodzieżowy Dom Kultury, obiekt organizacji pozarządowej. Przez wzgląd na te szanowane na ogół instytucje nie będą tutaj wymieniane ich konkretne adresy, tym bardziej, że można domniemywać, że instytucje te nieświadomie uwiarygadniają nieuczciwe firmy. Działają przy tym na szkodę osób starszych własnych środowisk, miast i gmin, seniorów, między innymi na rzecz których do działania są powołane.

Być może w takich przypadkach chodzi o podreperowanie lichych budżetów tych instytucji, ale dlaczego ma się to dziać kosztem tych środowisk, które powinny być szczególnie chronione.

Sprzedaż bezpośrednia, często z udziałem osób starszych, prowadzona jest w różnych miejscach i na różne sposoby. Prezentacje mają miejsce także w mieszkaniach prywatnych. Aby takie prezentacje przeprowadzić, właściciele tych lokali zachęceni są specjalnymi prezentami. Prezenty zresztą towarzyszą prezentacjom zawsze. Otrzymują je wszystkie osoby biorące udział, ale oczywiście prezenty dla udostępniających mieszkania mają być bardziej wartościowe. To jeden z elementów, które zachęcają do zaproszenia akwizytora do mieszkania. Innym jest fakt, że dla niektórych osób samo przyjmowanie w swoim mieszkaniu takiego pokazu jest

nobilitujące: „wszak to ja zostałam wyróżniona możliwością zorganizowania pokazu, a nie wielu moich znajomych”. Początkowo takie osoby nie wiedzą, że będą poddane pewnej presji. W przypadku, kiedy nikt w jej mieszkaniu nic nie kupi, ona będzie za to „odpowiedzialna” i to ona powinna wpłynąć na swoich gości, aby dokonali zakupu.

„BADANIA” DLA SENIORÓW

Oferty sprzedaży kierowane do osób starszych często przedstawiane są pod przykrywką badań lekarskich. W czasie telefonicznego zachęcania do wzięcia udziału w takich spotkaniach przekazywane są informacje, że chodzi o badania bezpłatne, refundowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Powoływanie się tutaj na NFZ, a więc na znaną, rządową instytucję, ma wzbudzić zaufanie i wyeliminować wątpliwości.

Takie „badania” mogą polegać np. na „badaniu kości”, a przy tym także poziomu tłuszczu i wody w organizmie z określeniem „metabolicznego wieku” badanego. Oczywiście, każdemu z badanych wychodzi - informuje się go - że jest dużo młodszym, niż ma w metryce. To ma wprowadzić w stan dobrego samopoczucia, przyjaźnie nastawić do badającego, który przecież wkrótce proponuje kupno jakiegoś urządzenia.

W innym przypadku przychodzący na spotkanie skanowani są czymś w rodzaju pistoletu, prawdopodobnie kamerą termowizyjną, co ma wykrywać w ciele badanego ogniska ze „stanem zapalnym”. Leczeniu takich stanów zapalnych służyć mają, oferowane po kilka tysięcy złotych, „rezonatory biofotonowe”. Ktoś sprawdził, że na urządzenie to składa się kilka elementów elektronicznych o łącznej

wartości kilkudziesięciu złotych.

Aby takim badaniom nadać więcej cech wiarygodności, sale w miejscach „badań” oznaczane są odpowiednimi informacjami z terminami „medycznymi”. Osoby prowadzące „badania”, po przebierane w fartuchy lekarskie, przedstawiają się jako konsultanci medyczni. I tutaj także przekazywane są informacje, że sprzęt jest refundowany przez NFZ lub Unię Europejską, a więc są tanie i godne zaufania.

UWAGA NA MANIPULACJE

Nierzetelne firmy, prowadzące sprzedaż poprzez swych akwizytorów, wkręcające klientów w niekorzystne umowy, polują przede wszystkim na seniorów – ufnych i często bezradnych. Stosują przy tym techniki przygotowywane przez różnego rodzaju specjalistów, psychologów, ułatwiające dokonanie sprzedaży odpowiednio pomyślniej dla sprzedających.

Wśród tych technik są takie jak:

- stwarzanie wrażenia, że decydując się na szybki zakup, klienci otrzymają wysoki rabat,

- wykorzystywanie funkcjonującej w powszechnej świadomości potrzeby podporządkowania się uznanym autorytetom. Wartość towaru podkreślać mają opinie autorytetów ze świata nauki lub kultury,

- prowadzenie rozmów mających doprowadzić do kupna oferowanego towaru w sytuacji sam na sam z klientem. Ma to umożliwić łatwiejsze wpływanie na potencjalnego nabywcę i uniemożliwić doradzenie się w przedmiocie sprzedawanego towaru z innymi obecnymi na prezentacji,

- wykorzystanie obyczajowego obowiązku odwzajemnienia się za prezent. Wręczone uczestnikom spotkania prezenty lub uczestnic-

two w wycieczce, ma wytworzyć potrzebę odwzajemnienia się, odwdzięczenia np. poprzez zakup oferowanego towaru,

- przekonywanie o wyjątkowości oferowanego towaru; limitowana seria, towar wyjątkowy, produkcja tylko na zamówienie,

- wykorzystywanie ogólnie funkcjonującej uległości względem potrzeb osób podobnych nam z zachowania lub z poglądów: „widzę, że jesteśmy podobni”,

- inni to kupili - wyrabianie przeświadczenia u klientów, że zakup jest właściwy i racjonalny, bo wcześniej inni już to kupili.

Stosowane są także proste, techniczne sposoby służące przekonywaniu o unikalności oferowanych towarów:

- aby gotowane w supergarnkach potrawy nie przywierały do ich dna i ścianek, wewnątrz naczynia pokrywa się smarem, np. takim, jaki stosują mechanicy samochodowi przy zakładaniu opon samochodowych,

- porcje mięs przyrządzanych podczas prezentacji są niezwykle cienkie nie dlatego, że chodzi o oszczędność żywności, ale po to, aby ich przygotowanie do konsumpcji było bardzo krótkie, co ma świadczyć o wyjątkowych walorach naczynia.

CO Z TYM MOŻNA ZROBIĆ?

Problemy, z jakimi spotykają się osoby starsze w przypadkach sprzedaży bezpośredniej, są zauważane przez media, niektóre instytucje, polityków.

Szef parlamentarnego zespołu do spraw osób starszych, senator Mieczysław Augustyn uważa, że powinien cieszyć rozwój tzw. srebrnej gospodarki, tj. takiej, która oferuje produkty i usługi dla tej grupy wiekowej. Widzi jednak także zagrożenia dla bezbronnych seniorów w starciu z nierzetelnymi przedsiębiorcami. Jest on zdania, że zagrożenia te wynikają między innymi z braku wiedzy o mechanizmach marketingu

i prawach konsumenta.

Na problem nieuczciwego wykorzystywania osób starszych zareagował także były prokurator generalny Andrzej Seremet. Zwrócił on uwagę podległym prokuratorom, że powinni oni pomagać ludziom wpłatanym w kupno przysłowiowych garnków na wysoki kredyt. Zalecił on poważne traktowanie spraw, szczególnie, gdy kupującymi są seniorzy. Przypomniał też, że za wprowadzanie konsumentów w błąd oraz wykorzystywanie sytuacji, w której nie mogą oni właściwie ocenić oferty, jaką przedstawia sprzedawca, grozi do ośmiu lat więzienia i zalecił w przypadku takich spraw wszczynanie postępowania z urzędu.

To dobrze, że coraz częściej widzi się takie sprawy. Niewątpliwie jest jednak potrzeba podejmowania szerszych działań chroniących osoby starsze. Na różnych szczeblach, w wielu przestrzeniach. Oczywiście, jest tu jeszcze wiele do zrobienia.

PROPONUJEMY

1. Zaniechanie praktyki udostępniania dla potrzeb sprzedaży bezpośredniej obiektów instytucji samorządowych, takich jak domy kultury, szkoły, remizy strażackie i inne. W przypadku instytucji funkcjonujących w oparciu o mienie samorządowe, decyzję w tej sprawie może podjąć wójt, burmistrz czy prezydent.

2. Apelowanie do organizacji pozarządowych, kościelnych, lokalnych firm oraz innych dysponentów obiektów udostępnianych publicznie o wstrzymywanie się od wynajmowania pomieszczeń dla potrzeb sprzedaży bezpośredniej i działań z tym związanych. Z takim apelem występować mogą lokalne autorytety, grupy obywatelskie, kościoły, organizacje.

3. Upowszechnianie poprzez prasę lokalną, publikacje samorządowe informacji o potrzebie zachowania ostrożności podczas udostępniania swoich mieszkań

i zapraszania znajomych i sąsiadów na prezentacje związane ze sprzedażą bezpośrednią.

4. W zawieranych umowach na wynajem obiektów użyteczności publicznej na występy artystyczne zaleca się umieszczanie zastrzeżenia, że występom nie mogą towarzyszyć działania dodatkowe typu: warsztaty, pokazy kulinarne, panele dyskusyjne, badanie zdrowia, degustacje, sprzedaż i inne o tym charakterze, prowadzące do sprzedaży.

5. W środowiskach lokalnych potrzebne jest przeprowadzenie przygotowanych przez instytucje samorządowe lub organizacje pozarządowe spotkań z osobami starszymi nt. zagrożeń występujących w przypadku sprzedaży bezpośredniej i praw przysługujących kupującym w takich warunkach. Znane są przestępcze działania polegające na wyłudzeniu pieniędzy od seniorów zwane ogólnie oszustwami „na wnuczka”. Mniej mówi się i nie przestrzega seniorów, osoby starsze przed skutkami, nie zawsze uczciwej, sprzedaży bezpośredniej.

Przyjmuje się, że sprzedaż bezpośrednia ma miejsce wszędzie tam, gdzie prowadzi się ją poza lokalem przedsiębiorcy, stałym miejscem sprzedaży tzn. poza pomieszczeniem przeznaczonym do obsługi kupujących i oglądających towary. Określenie, kiedy ma miejsce sprzedaż bezpośrednia jest istotne w sytuacji, gdy okazuje się, że zakupiony towar był kupującemu niepotrzebny.

Dlaczego powinniśmy chronić seniorów przed taką sprzedażą? Dlaczego nie chronić osób w innym wieku? A w ogóle, dlaczego powinniśmy kogokolwiek chronić? Każdy w końcu jest dorosły. No tak, ale wśród dorosłych są osoby mające większe lub mniejsze możliwości poprawnego oceny rzeczywistości.

Autor jest redaktorem prowadzącym Generacji, Przewodniczącym Zarządu Sieci na rzecz Seniorów Warmii i Mazur.

CHRONIĆ PRAWA SENIORÓW

Prawa seniorów są w Polsce łamane!

Ustaw socjalnych mamy w Polsce ponad dwa-
dzieścia, kodeksy (cywilny, karny, rodzinny i opie-
kuńczy) mają setki paragrafów. Od 2011 roku jest też
ustawa dyskryminacyjna, której celem, zgodnie ze
standardami Unii Europejskiej, jest „przeciwdziałanie
naruszeniom zasady równego traktowania ze względu
na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, re-
ligię, wyznanie, światopogląd, niepełnosprawność,
wiek lub orientację seksualną.” Wiek jest w tym ze-
stawieniu prawie na końcu, bo tak, niestety, wygląda
nasza rzeczywistość.

Gdy chodzi o przemoc w rodzinie, czyli o prze-
stępstwa w sensie kryminalnym, co roku w całym
kraju zgłaszanych jest ok. 30 tysięcy takich przypad-
ków. Ofiarami przemocy są zawsze najslabsi: kobie-
ty, dzieci, seniorzy. To nie tylko przemoc w sensie
fizycznym, ale także psychicznym spychająca osoby
starsze na margines życia rodzinnego i społecznego.
Często wiąże się z tym przemoc ekonomiczna, gdy
senior, jego emerytura, mieszkanie, polisa ubezpie-
czeniowa są bezwzględnie przejmowane przez in-
nych członków rodziny. Przypadki żyrowania przez
sędziwych rodziców pożyczek zaciąganych przez do-
rosłe dzieci, zaciągania przez seniorów pożyczek na
potrzeby tych dzieci, idą w tysiące.

Te praktyki bardzo niewiele różnią się od jawne-
go oszustwa, jakim jest ciągle modyfikowane i – mi-
mo wielkiej kampanii ostrzegawczej – ciągle
boleśnie skuteczne, oszustwo „na wnuczka”.

Emerytura, renta - gwarantujące, chociażby mini-
malny, stały dochód - są też łakomym kąskiem dla
handlu i usług. Niemal każdy senior zetknął się
z propozycją tańszej opłaty za prąd, tańszego telefo-
nu, niższych taryf tv. Niemal codziennie spotykamy
się z natarczywymi ofertami przez telefon, zaprosze-
niami na „darmowe” prezentacje, degustacje itd. Wy-
łowienie z tego morza propozycji ofert poważnych
i uczciwych, jest bardzo trudne. Za takimi ofertami
idzie bowiem akwizycja bezpośrednia, kiedy do na-
szych mieszkań pukają oferenci sprzętu rehabilitacyj-
nego, pościeli, garnków, odkurzaczy, telewizorów,
wykrywaczy czadu, oferując ich niby korzystną, ra-
talną sprzedaż. Obiecane korzyści kończą się często

zaraz po złożeniu przez klienta podpisu pod umową.
A wycofanie się z transakcji, ze strony firm żerują-
cych na uczciwości seniorów, kończy się straszeniem
komornikiem i sądem, nawet przy zachowaniu
wszelkich wymaganych prawem terminów.

Statystyki nie obejmują tych przypadków. Tak sa-
mo, niestety, dzieje się, gdy senior jest dyskrymino-
wany przez system ochrony zdrowia. Dostęp do
niektórych świadczeń medycznych (np. bezpłatne ba-
dania mammograficzne) ograniczany jest ze względu
na wiek pacjenta. Inne świadczenia (np. operacje za-
ćmy) ogranicza sposób finansowania służby zdrowia.
Jeśli chodzi o geriatricę w ogóle jesteśmy białą plamą.
Problemem jest też system opieki społecznej i to nie
tylko, gdy mowa o niewielkiej ilości miejsc w różne-
go rodzaju domach opieki społecznej. Także proble-
mem bywa forma tej opieki, np. przypadki
nadużywania leków, krępowanie osób starszych, któ-
re jest niczym innym jak pozbawianiem ich godności.
Osoby starsze mają takie same prawa jak każdy inny
obywatel. Najważniejsze są dla nich rodzina i zdro-
wie. 10 praw seniora - opracowane przez Rzecznika
Praw Osób Starszych Województwa Warmińsko-Ma-
zurskiego - przytaczamy tutaj w charakterze ciągłego
zaproszenia do dyskusji na ten temat.

Prawa seniora

1. Senior zasłużył na wdzięczność rodziny i jej miłość.
2. Ma prawo do podtrzymywania więzi oraz wsparcia ze strony dzieci i wnuków.
3. Sam jednak decyduje o sobie i własnym życiu.
4. Ma prawo do samodzielnego domu czy mieszkania.
5. Ma prawo do dalszego osobistego rozwoju i wszelkich form aktywności, także zawodowej.
6. Senior zasłużył na szacunek i opiekę ze strony państwa.
7. Zachowuje pełnię praw obywatelskich, w tym prawo do pełnego udziału w życiu społecznym.
8. Zapracował na swoją emeryturę i gwarancję bezpieczeństwa socjalnego.
9. Ma prawo do najlepszej opieki medycznej, profilaktyki, leków, rehabilitacji.
10. Ma prawo do obrony przed dyskryminacją ze względu na wiek.

*Autor jest Rzecznikiem Praw Osób Starszych
Województwa Warmińsko-Mazurskiego*

FELIETON

Jesień idzie!

„Jesień idzie, nie ma na to rady”. To słowa Andrzeja Waligórskiego z piosenki, którą śpiewał między innymi Olek Grotowski. Mowa w niej o staruszku i staruszce, którym już w sierpniu robi się zimno. Wniosek – trzeba wyciągnąć z szafy pulower i w ogóle bardziej się pilnować.

Można i tak, chociaż bardziej chcemy zwrócić uwagę na dziadziunia, który razem z pulowerem powinien sięgnąć po rower. Na babunię, która po wakacyjnej przerwie z radością wraca do swojej gimnastyki, na pływalnię lub na kurs angielskiego. I na tysiące se-

niorów, którzy na przełomie września i października zaczynają kolejny rok w ławach uniwersytetów trzeciego wieku. Na Warmii i Mazurach praktycznie są już one w każdym mieście, coraz więcej gmin także ma ambicję kształcenia swoich seniorów. Najważniejsze, że w tym wszystkim nie chodzi o jakiegokolwiek zajęcie dla zabicia nadmiaru wolnego czasu, a o coś, co nie ma nic wspólnego ze stereotypem staruszków - Dreptaków z piosenki Waligórskiego.

Chodzi o coś, co pozwala, bez obawy, przekraczać domowe progi, o coś, co jest otwarte na innych, karmi się i dzieli doś-

wiadczeniem, ale też co pozwala dalej rozwijać osobiste pasje, ciekawość świata, żądzę wiedzy, zaangażowanie społeczne, pomoc innym. Do tego jeszcze zdrowe odżywianie i - nawet jeśli trzeszczą stawy - odrobinę fizycznego ruchu. Wtedy dopiero można z optymizmem patrzeć w przyszłość. Taka recepta na trzecią młodość, to już nie tylko moda, lecz codzienna potrzeba. Wielu „staruszków” na własnej skórze przekonało się, że to naprawdę dobry sposób na jesień. Łatwiej też wtedy pogodzić się z tym, co nieuniknione, że jak „złota jesień”, to i jesienne szarugi.

RZECZNIK INTERWENIUJE

EKG przez telefon

Do mieszkającej w Olsztynie pani Ireny P. zapukała elektrownia. Tak się przynajmniej naszej seniorce wydawało.

„Czy pani płaci regularnie rachunki za prąd?”. „Oczywiście!” – odpowiedziała pani Irena, pokazując ostatnie potwierdzenie wpłaty. Potem przez parę minut toczyła się rozmowa, której puenta sprawdziła się do tego, że solidnych klientów należy premiować. Takie odczucie miała seniorka podpisując na koniec pismo, które podsunął jej miły gość. Po tej wizycie liczyła na niższy rachunek, ale przez pół roku nic takiego się jednak nie stało.

Aż nagle, na adres Ireny P. nadeszło „Ostateczne przedsądowe wezwanie do zapłaty”. Dopiero wtedy biedna dowiedziała się, że pół roku wcześniej związała się ze snółką świadczącą usługi Tele-

EKG i jest jej winna 589,48 zł.

Rzecznik radzi – na policję

Pani Irena padła ofiarą kłasykacyjnej próby wyłudzenia pieniędzy. Pismo, jakie otrzymała nie miało nawet elementarnych cech formalnych. Nie powoływało się na numer umowy, rzekomo podpisanej z klientką (bo takiej umowy nie było - klientka nie dostała żadnej jej kopii), nie zawierało dat usługi, nie zostało nawet podpisane. Bogato za to wyposażone zostało w wypisane większą czcionką i tłustym drukiem ostrzeżenia w rodzaju: „ostrzeżenie o przekazaniu informacji o zaległym zobowiązaniu do Krajowego Rejestru Długów”, „Wpis (...) oznacza dla dłużnika utratę wiarygodności finansowej i uniemożliwia zawieranie umów kredytowych, telekomunikacyjnych, energetycznych, ubezpieczeniowych i dostaw gazu” (ostatnie srożyć to

bezczelna nieprawda). I na koniec zachęta, że wpłata w terminie 14 dni „pozwole uniknąć zwiększenia TWOJEGO DŁUGU o możliwą kowtę ok. 799,50 zł”.

Z takim pismem najlepiej iść na policję. Tylko sprawdzenie adresu firmy oferującej usługi TeleEKG i fakt, że mieści się ona w zwyczajnym mieszkaniu w bloku świadczy, że taka działalność jest wirtualna, nastawiona jedynie na naciąganie ludzi, którzy coś tam niebacznie podpisali. Sprawą tą zajął się zarówno UOKiK (również dzięki informacji nizej podpisanego) jak i prokuratura.

Stanisław Brzozowski

Rzecznik Praw Osób Starszych Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Biuro Federacji FOS-a: ul. Artyleryjska 34, 10-165 Olsztyn, telefon (89) 523-60-92. Dyżury rzecznika w niedzielki w godz. 9.00-11.00.

Każdy, każdego dnia, bez względu na wiek czy płeć uczestniczy w ruchu drogowym. Przekraczając próg domu stajemy się uczestnikami ruchu, na który składają się osoby, ale także rowerzyści, pojazdy kołowe i szynowe.

SENIOR W RUCHU DROGOWYM

(nie)Bezpieczna jesień życia

Najczęściej jesteśmy pieszymi. W przypadku uczestnictwa w ruchu osób starszych dużą rolę odgrywa wiek. Często seniorzy potrzebują więcej czasu, by spokojnie pokonać przejście dla pieszych. Zażywane leki, związane z wiekiem problemy ze wzrokiem, słuchem czy układem ruchowym także działają na niekorzyść podczas bardzo dynamicznej sytuacji na drodze.

Z policyjnych statystyk wynika, że piesi po 60 roku życia bardzo często ulegają wypadkom drogowym. Jak w takiej sytuacji zadbać o własne bezpieczeństwo, o własne zdrowie?

Bezpieczna jesień życia

Skutki urazów doznanych w podeszłym wieku są o wiele groźniejsze dla życia i zdrowia, niż dla osoby młodej. Wydłuża się też czas rekonwalescencji. Dlatego potrącenia osób starszych często mają dużo poważniejsze skutki, niż byłoby to w przypadku młodego człowieka. Senior musi pamiętać o własnym bezpieczeństwie każdego dnia - także w ruchu drogowym. Zdrowy rozsądek, mierzenie własnych sił na zamiary, stosowanie się do przepisów to recepta na bezpieczeństwo dla każdego.

Najważniejsze zasady dla odpowiedzialnego seniora to:

„w lewo, w prawo i jeszcze raz w lewo” - zasada, którą wpajamy dzieciom od najmłodszych lat, często ignorowana jest przez osoby dorosłe. Warto rozejrzeć się, zanim wejdziemy na przejście dla pieszych,

„zasada ograniczonego zaufania” - to, że pieszy widzi kierowcę, nie oznacza wcale, że kierowca zauważył także piesze go. Gdy nie mamy pewności, że kierowca zamierza się zatrzymać - nie wchodzimy na przejście,

„nigdy z marszu, nigdy zza przeszkody” - przejście dla pieszych samo z siebie nie gwarantuje 100% bezpieczeństwa. Kierowca może nie zauważyć piesze go lub zauważyć go za późno, by zareagować,

„zawsze na zielonym” - to oczywiste, jednak wiele osób ignoruje sygnalizację tłumacząc: „zdążę”, „dlaczego mam czekać, jeśli nic nie jedzie”, a takie postępowanie może mieć wyjątkowo tragiczne następstwa,

„nie czas na rozmowę” - rozmowa przez telefon komórkowy rozprasza uwagę i zmniejsza koncentrację. Przechodząc

przez przejście należy skupić się na sytuacji drogowej,

„wybierz dobry moment” - taki, by nie cofać się z połowy jezdni, gdzie może pojawić się już inne auto,

„trzy pytania: w jakiej jestem kondycji, czy mam wystarczająco dużo czasu, czy jestem odpowiednio widoczny dla kierowcy?”

Senior, który korzysta z okularów, czy aparatu słuchowego powinien używać ich podczas każdego wyjścia. Warto poruszać się w towarzystwie innej osoby. Gdy planowana jest dłuższa wyprawa, należy zabrać ze sobą sumę pieniędzy, która wystarczy na taksówkę, w przypadku spadku formy. Nieocenione jest także wygodne obuwie oraz, a może przede wszystkim, naładowany telefon komórkowy.

Jesienią i zimą nieodłącznym towarzyszem każdego popołudniowego czy wieczornego wyjścia powinien być odpowiedni odblask. Może to być zawieszka odblaskowa, naklejka na odzież, samozaciskowa opaska na rękę lub inne urządzenia.

Autorka jest funkcjonariuszem w Wydziale Ruchu Drogowego Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie.

ZAPISKI NA SKRAWKU DYSKU...

"Od powietrza, głodu, ognia i wojny wybaw nas Panie"... suplikację śpiewała babcia Marianka urodzona w wieku XIX.

Zagrożenia, które od zawsze wywoływały niepokój. A przecież strach, zakodowany w podświadomości i genach, pozwolił przetrwać gatunkowi. Syk węża, epidemie, pożogi, wojny, do dziś wzbudzają lęki i obawy. Współczesny świat, dzięki nauce i medycynie, uporał się z większością chorób zakaźnych. Hiszpanka, ospa, tyfus przeszły do historii. Nie ma już przypadków wymierania wsi i dziesiątkowania miast przez zarazy. Pustym hasłem stał się przednówek. Mało kto pamięta jego grozę. Moje pokolenie zna wojnę z książek i ekranu. Od siedemdziesięciu lat trwa pokój. Jak dotąd ojczyzna wolna od krwawego terroru. Niech tak zostanie.

Czy to znaczy, że skończyły się strachy? Nie, jednak nie! ani te wielkie, ani sumy małych straszków. Na człowieka, zwłaszcza starszego, czyha mnóstwo niebezpieczeństw. Wiek nas spowalnia. Jakby nasza odporność wyczerpała się przez lata, jakbyśmy ją roztrwonili. Bywamy zbyt ufni lub zbyt nieufni. Trudno wpasować się w złoty środek.

Umowy, które nam podtykają młodzi, przebojowi 'domokrażcy', zawierają masę kruczków zapisanych drobnym druczkiem. Nie da się przeczytać bez okularów. Ogłusza żargon handlowy, nie do zrozumienia i pojęcia. Sprzedawcy się spieszy, chce sprzedać towar. Zachwala plusy, pomija

wady, namawia do podpisania, przekonuje, że firma dopłaca, że okazja, że powinniśmy być wdzięczni za dobro, jakie nas spotkało. Po otrzymaniu umowy i wyliczeniu rat okazuje się, że uszczęśliwiliśmy nie siebie a przedsiębiorcę. Zakup zbędny i wielokrotnie przepłacony. Dzieci i wnuki powtarzają: "sprawdzajcie, macie internet, pokazaliśmy jak z niego korzystać." Klik, wchodzimy w sieć. I zaczynają się schody. Trafiamy w bezmiar bezinteresownej nienawiści, oszołomstwa, reklam wszystkiego co można dostać za darmo lub z zyskiem, tysiące zbędnych informacji. W sieci wnuk nie myśli, że za 30-40 lat będzie pokoleniem użytym i zbędnym, za starym, by pracować i żyć, za młodym, by umrzeć. Na razie drwi ze wszystkich i wszystkiego. Babcia do garów, dziadek do dzielenia się emeryturą; młodzi potrzebują więcej. I nie chcą widzieć starości w przestrzeni publicznej. Starość jest chorobą, kalectwem! Niech się chowa w domach starców, w zaciszu mieszkań. Byliśmy niezbędni, gdy wnuki były małe, chorowały lub zabrakło miejsca w przedszkolu. Teraz dorosły, nie mają czasu ani potrzeby kontaktu. Nasze doświadczenia i wiedza nie przystają do współczesnego świata. Tamten świat był inny, gorszy i głębszy, teraz święte Google odpowiadzą młodym na każde pytanie. Tak myśląc pozwalamy spychać się na margines samotności. Jeśli jej nie zagospodarujemy, pozostanie największym strachem starości gorzszym niż choroba

Kolejne kartki zrywane z kalendarza, dzień podobny do dnia, codzienność z jej problemami: zapchany zlew, co na obiad i czy warto gotować dla jednej osoby, zapłacić czynsz, spotkać kogoś równie samotnego, ponarzekać wspólnie. Poopowiadać o kolejnych staruszkach oszukanych metodą "na wnuczka", skutkach niezakręcenia gazu, fałszywych fakturach, aktach terroru gdzieś w świecie. Rozmowy smutne jak czytanie nekrologów.

Emeryci mają prawo do szczęścia i zadowolenia, bo jeśli nie teraz to kiedy? Jesteśmy wolni, wypełniliśmy obowiązki, mamy czas na odpoczynek, rozwijanie zainteresowań, czytanie, pisanie wspomnień, spotykanie się w klubach, pielęgnowanie kwiatów na balkonach i działkach z korzyścią dla zdrowia. Jesteśmy częścią tego świata. Żyjemy, więc śpiewajmy pochwałę życia. Nie ma miejsca dla starości w świecie i sieci? Wywalczmy je. Za 50 lat zeszyt babcinych przepisów i wspomnień stanie się ważny. Przypomni dzieciństwo. Ścieżkę w lesie i jabłecznik z cynamonem. Najważniejsze – przestańmy się bać starości. Nie jest karą. Jest taka, jaką tworzymy sami. Pogodna lub gorzka. Stawiam na pogodną. Zamaluję kolorami tęczy płamę na kilimie Jasnorzewskiej. "Jestem sama, Babcia mi na imię – czuję się jako czarna plama na tęczowym świecie kilimie..."

Autorka jest aktywną internautką, stale wypowiadającą się w magazynie Generacja

KONKURS "BEZPIECZNY SENIOR"

Seniorzy są osobami szczególnie narażonymi na różnego rodzaju przestępstwa. Oszuści, bazujący na łatwowierności i naturalnej dobroduszości seniorów, wymyślają coraz to nowe sposoby oszukiwania i okradania osób starszych. Wykorzystując stres swoich ofiar i elementy presji czasu, osłabiają czujność i ostrożność osób w podeszłym wieku.

Rozumiejąc potrzebę zwracania uwagi na zagrożenia i popularyzując właściwe postawy w tym zakresie, w ramach Kampanii Bezpieczny Senior zaplanowano i przeprowadzono konkurs, którego celem było promowanie dobrych praktyk w przeciwdziałaniu oszustwom, przemocy i przestępstwom wobec osób starszych. Pośród wielu zgłoszeń wybrano i nagrodzono najlepsze działania.

W dniu 15 czerwca 2016 r. podczas wojewódzkiej konferencji z okazji Światowego Dnia Praw Osób Starszych pod hasłem „Prawo osób starszych do przyjaznej przestrzeni publicznej, aktywności społecznej oraz bezpieczeństwa” poznaliśmy laureatów w trzech konkursowych kategoriach – wśród nich seniorka z Dobrego Miasta, która poradziła sobie z przestępcą oraz listonosz z Braniewa, który uchronił osobę starszą przed oszustwem.

W konkursie wyróżnione zostały też organizacje i instytucje, które podnoszą u seniorów poziom świadomości w zakresie za-

grożeń i poczucie bezpieczeństwa.

Laureatem została Komenda Miejska Policji w Elblągu, która podejmuje szereg działań, by uświadomić starsze osoby i chronić je przed oszustami. Zorganizowała wiele spotkań prowadzonych przez policjantów prewencji kryminalnej. W ramach programu Bezpieczny Elbląg i przy współpracy Urzędu Miejskiego w Elblą-

Wojewódzkiej Policji, na których były poruszane takie tematy jak: oszustwa metodą „na wnuczka”, sposoby zabezpieczania swojej tożsamości „bezpieczna tożsamość – nieskradzione życie”, bezpieczeństwo seniorów w ruchu drogowym. Bartoszycki MOPS zorganizował także spotkanie z rzecznikiem konsumentów, oraz prelekcje nt. bezpieczeństwa prze-

Wręczenie nagrody przedstawicielowi KMP w Olsztynie fot. archiwum ROPS

gu powstał m.in. 90 sekundowy spot telewizyjny pod tytułem „Na wnuczka”, który ostrzega przed oszustami działającymi tą właśnie metodą. Spot był emitowany za pośrednictwem Telewizji Elbląskiej w mediach lokalnych oraz na internetowym kanale YouTube.

Laureatem konkursu został również Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bartoszycach, który zorganizował liczne spotkania z przedstawicielami Komendy

ciwpożarowego i udzielania pierwszej pomocy. Prowadzono to w ramach projektu „Bliscy nie krzywdzą - bliscy kochają”.

Wyróżnienia w tej kategorii otrzymały także: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynku, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stawigudzie i Komenda Miejska Policji w Olsztynie.

Autorka jest pracownikiem Federacji FOSA, koordynatorką kampanii Bezpieczny Senior.

PORADZIŁA SOBIE Z OSZUSTKĄ

Jedną z laureatek konkursu "Bezpieczny Senior" została Weronika Wyszomirska, seniorka z Dobrego Miasta. Nagrodzono ją za sposób, w jaki poradziła sobie z oszustką.

Pani Weroniko, jak doszło do tej sytuacji?

W czerwcu 2015 roku do mojego mieszkania wtargnęła kobieta, która twierdziła, że jest ze mną umówiona. Usadziła mnie na krześle, a sama usiadła przy drzwiach, zagradzając mi drogę do wyjścia z domu. Próbowałam dowiedzieć się, czego ma dotyczyć to spotkanie i od razu poinformowałam ją, że nie mam żadnych pieniędzy i nic nie kupię. Kobieta ta wtedy zarzuciła mi chustę na głowę, ale jakoś udało mi się uciec z domu i pobiegłam do sąsiadki prosić o pomoc. Napastniczka wystraszona moim zachowaniem uciekła.

Czuła Pani, że to jest oszustka; dlaczego więc wpuściła ją Pani do swojego mieszkania?

Dużo ludzi mówi o oszustwach dokonywanych

na szkodę osób starszych. Nigdy jednak nie myślałam, że może to spotkać mnie osobiście. Poza tym, to takie wieloletnie przyzwyczajenie - skoro ktoś do mnie przyszedł, znaczy że ma jakąś sprawę i trzeba z nim o tym porozmawiać.

A co się działo potem?

Bałam się zgłosić to zdarzenie na policję, a poza tym nic nie zginęło z mojego mieszkania, więc nie chciałam robić problemu. Powiedziałam o tym mojej sąsiadce i listonoszowi, który słyszał już o podobnej historii.

Co by Pani poradziła innym seniorom, by nie padli ofiarą przestępstwa?

Myślę, że warto ufać ludziom, ale należy jednak być bardziej ostrożnym wobec osób nieznanym. Poza tym warto zgłaszać takie sprawy policji, ponieważ nagłaśnianie tego może ochronić inne osoby przed oszustami.

LISTONOSZ JAK RODZONY WNUCZEK

Tomasz Madziarz z Braniewa od ośmiu lat jest listonoszem. 1 grudnia ubiegłego roku, gdy z pocztą przyszedł do 90-letniej mieszkanki miasta, natknął się na próbę klasycznego oszustwa „na wnuczka”.

Przypadkowo był świadkiem rozmowy telefonicznej, podczas której ktoś usiłował przekonać kobietę, że jest jej wnuczkiem i właśnie spowodował wypadek drogowy. Na „pozytywne załatwienie sprawy” potrzebne było 50 tysięcy złotych. Listonosz uświadomił kobiecie, że ktoś stara się wyłudzić od niej pieniądze, powiadomił też zaraz policję. Okazało się, że tylko w Braniewie w ciągu tamtego tygodnia było kilka podobnych prób oszustwa. Szczęśliwie wszystkie zakończone fiaskiem. Także dlatego, że o grasujących „wnuczka” informowano zarówno w lokalnych mediach jak i z kościelnych ambon.

Za swoją wzorową, obywatelską postawę

Tomasz Maziarz ma zaufanie ludzi, którym przynosi pocztę fot. bs

Tomasz Maziarz wyróżniony został przez Komendanta Powiatowego Policji w Braniewie. Jest też pierwszym laureatem ogólnowojewódzkiej kampanii na rzecz bezpieczeństwa osób starszych Bezpieczny Senior. Z listonoszem rozmawialiśmy tuż po wręczeniu nagrody, którą był zestaw nawigacji samochodowej. Zapewne, przyda mu się w pracy.

– **Jak wygląda pana codzienny obchód z przesyłkami pocztowymi?**

– Zaczynam w centrum Braniewa, potem obchodzę ulice trochę dalej od centrum.

– **Pieszko, czy rowerem?**

– Pieszko, kiedyś z torbą, od której bolało ramię, teraz z wózekiem.

– **Przez ostatnie lata sporo się chyba w waszej pracy zmieniło? Prawie wszyscy mają już konta i karty bankomatowe. Emeryci nie czekają, aż listonosz przyniesie im pieniądze.**

– Jeśli chodzi o pieniądze, to tajemnica firmy. Chociaż miło, gdy jest okazja zanieść babci pieniążki albo jakieś inne prezenty z okazji okrągłych urodzin. Zdarza się, że taka starsza pani mówi, że jestem jej wnuczkiem i tak mnie traktuje. Listonoszowi ludzie często więcej powiedzą niż rodzinie. Pogada człowiek, pożartuje. Widać, że czekają na listonosza. Mamy przecież swoje godziny obchodu, ja zawsze staram się trzymać planu.

– **Po ośmiu latach pracy w swoim rejonie, zna pan pewnie wszystkich.**

– Bardziej po adresach niż nazwiskach.

– **Zasadą pańskiego fachu jest dyskrecja, nie wolno rozpowiadać, co się widziało i słyszało wkładając list do skrzynki czy pukając do czyjegoś mieszkania. Czasami jednak trzeba interweniować, za to został pan nagrodzony.**

– Tak. Tym bardziej, że to nie była pierwsza taka sytuacja. Od razu zorientowałem się, że może to być próba „na wnuczka”. Szkoda tylko, że nie złapali tego oszusta.

– **Ktoś jednak dzięki panu nie stracił pieniędzy. Co by pan poradził swoim i innym babciom czy dziadkom, gdyby znaleźli się w takiej samej lub podobnej sytuacji?**

– Starszy człowiek, gdy dostaje informację, że wnuczek miał wypadek, że potrzebne są pieniądze, od razu wpada w taki stres, że naprawdę nie wie, co robić. Przede wszystkim niech od razu dzwonią do prawdziwych - syna, córki, kogokolwiek z rodziny, żeby dowiedzieć się jak jest naprawdę, co się stało.

– **Może też i druga strona, dzieci, wnuki, inne osoby z rodziny częściej powinny kontaktować się ze swoimi seniorami?**

– To na pewno. I to nie tylko dzwonić, ale odwiedzać, rozmawiać z nimi. Wtedy babcia od razu zorientuje się, gdy ktoś przez telefon spróbuje udawać jej wnuczka.

Autor jest Rzecznikiem Praw Osób Starszych Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Anna Konecko

WSPARCIE OSOBY STARSZEJ W RAMACH SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ

Realizacja polityki społecznej wobec osób starszych przebiega głównie na poziomie gminy, ponieważ to wspólnoty lokalne mają najlepsze rozeznanie w zakresie potrzeb swoich mieszkańców, a co za tym idzie najlepiej mogą rozwiązywać ich problemy.

Należy jednak pamiętać, że w ustawie z dnia 12 marca 2004

roku o pomocy społecznej nie ma zapisu o gwarantowaniu pomocy społecznej z przyczyny, jaką jest starość. Oznacza to, że osoby w podeszłym wieku nie występują jako oddzielna grupa podopiecznych systemu pomocy społecznej (jak np. w przypadku osób niepełnosprawnych czy bezrobotnych).

W związku z powyższym seniorzy, tak jak inni potrzebujący, mogą korzystać w ramach funk-

cjonującego systemu pomocy społecznej ze świadczeń pieniężnych i świadczeń niepieniężnych.

Te pierwsze, **świadczenia pieniężne**, przekazywane są w formie różnorodnych zasiłków przyznawanych indywidualnie według potrzeb, m.in. zasiłek stały, okresowy, celowy.

Świadczenia niepieniężne to zarówno świadczenia rzeczowe, wspomagające seniorów w co-

dziennym życiu (np. zakup leków, opału), jak i usługi w postaci pomocy środowiskowej lub instytucjonalnej. Do takich usług zalicza się: pracę socjalną, usługi opiekuńcze (w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy), specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia, mieszkanie chronione i pobyt oraz usługi w domu pomocy społecznej.

Jednostkami organizacyjnymi gminy realizującymi ww. zadania z zakresu pomocy społecznej są ośrodki pomocy społecznej.

Najważniejszym zadaniem powiatu, w kontekście wspierania seniorów, wynikającym z ustawy o pomocy społecznej jest prowadzenie ponadgminnych domów pomocy społecznej, do których w zależności od typu domu mogą być kierowane osoby starsze.

Innym, równie istotnym zadaniem jest dofinansowywanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych, w tym osób starszych i ich opiekunów, w turnusach rehabilitacyjnych, a także zaopatrywanie tych osób w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

Jednostkami organizacyjnymi powiatu realizującymi zadania pomocy społecznej są powiatowe centra pomocy rodzinie.

Ponadto, mając na uwadze zachodzące przemiany demograficzne, zagadnienia dotyczące osób starszych powinny być uwzględniane przy tworzeniu i wdrażaniu zarówno gminnych jak i powiatowych strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego funkcjonują różnego rodzaju podmioty podejmujące działania na rzecz osób starszych. Są to placówki całodobowe, ośrodki wsparcia i pod-

mioty promujące i wspierające aktywność społeczną, kulturalną i edukacyjną osób starszych.

Placówki całodobowe

1. Domy Pomocy Społecznej

Osoby starsze kierowane są zazwyczaj do DPS-ów dla osób przewlekle somatycznie chorych, dla osób w podeszłym wieku lub do DPS-ów o charakterze łączonym. Aktualnie w województwie warmińsko-mazurskim funkcjonują 23 domy pomocy społecznej oraz jedna filia, oferując osobom starszym łącznie 1.571 miejsc.

2. Rodzinne Domy Pomocy

Seniorzy, którzy wymagają całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, umieszczane mogą być w rodzinnych domach pomocy. Obecnie na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego działalność taką prowadzi 10 rodzinnych domów pomocy na łącznie 57 miejsc.

3. Placówki całodobowej opieki nad osobami niepełnosprawnymi, przewlekle chorymi lub nad osobami w podeszłym wieku

Na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego funkcjonują także placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub w podeszłym wieku, prowadzone w formie działalności gospodarczej po uzyskaniu zezwolenia wojewody.

W roku bieżącym na obszarze województwa działa 16 tego typu placówek na 561 miejsc.

Ośrodki wsparcia

1. Dienne domy pomocy

Osoby starsze korzystają również z ośrodków wsparcia takich jak dienne domy pomocy.

Obecnie w województwie

warmińsko-mazurskim funkcjonują 24 dienne domy pomocy, które dysponują 935 miejscami.

Podmioty wspierające aktywność społeczną, kulturalną i edukacyjną osób starszych

1. Uniwersytety i Akademie Trzeciego Wieku

UTW i ATW stanowią najpopularniejszą w ostatnich latach formę edukacji i aktywizacji osób starszych. W ramach Uniwersytetów Trzeciego Wieku prowadzone są głównie zajęcia edukacyjne w formie akademickiej – wykłady, seminaria, dyskusje, konferencje naukowe z różnych dziedzin nauki, konwersatoria z języków obcych, zajęcia komputerowe.

Na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego funkcjonują 32 UTW i ATW, których łączna liczba uczestników to 5.866 osób.

2. Kluby Seniora

Są to miejsca mające na celu zapewnienie spędzenia czasu osobom starszym zgodnie z zainteresowaniami oraz utrzymywanie kontaktów międzyludzkich.

W województwie warmińsko-mazurskim funkcjonuje 59 Klubów Seniora, aktywizujących ok. 1.865 osób.

3. Gminne Rady Seniorów

Rada gminy, z własnej inicjatywy lub na wniosek zainteresowanych środowisk, może utworzyć gminną radę seniorów – zgodnie z ustawą z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r. poz. 446).

Aktualnie w naszym regionie funkcjonuje 10 Gminnych Rad Seniorów, a planowanych jest utworzenie kolejnych trzech.

Autorka jest Głównym Specjalistą w ROPS Urzędu Marszałkowskiego Województwa W-M w Olsztynie

STOP PRZEMOCY

Problem przemocy w rodzinach, to często temat tabu, nie poruszany na forum, a jeśli już to w momencie, kiedy dochodzi do tragedii. Ofiarami przemocy w rodzinach stają się także osoby starsze. Najczęściej jest to przemoc psychiczna oraz fizyczna.

Sytuacje takie powodują, że kryzys rodziny pogłębia się, a ona sama ulega destrukcji, rozpadowi. Osoby pokrzywdzone nie wiedzą, do kogo mogą zwrócić się o pomoc bądź boją się przeciwstawić oprawcy. Brakuje także odpowiedniego wsparcia dla rodzin.

W Polsce nie ma dokładnych danych dotyczących przemocy w rodzinie. Oficjalne statystyki prowadzone przez Komendy Policji obejmują wyłącznie zgłoszone przypadki, czyli takie, w których doszło do interwencji domowej i sporządzenia tzw. Niebieskiej Karty. Według danych z 2014 roku liczba wypełnionych na terenie całego województwa warmińsko-mazurskiego formularzy Niebieska Karta – A wyniosła 5991, z czego 1455 dotyczyło kolejnych przypadków przemocy w danej rodzinie w trakcie trwającej procedury. W 4536 przypadkach formularze wypełnione przez funkcjonariuszy wszczęły procedurę po raz pierwszy. Ogólna liczba formularzy znacznie wzrosła w porównaniu z latami 2011-2013 (w 2011 roku – 4100; w 2012 roku – 2850; w 2013 roku - 3834).

W odpowiedzi na powyższą sytuację, Federacja FOSa we współpracy z Elbląskim Centrum Mediacji i Aktywizacji Społecznej

w Elblągu doprowadziła do powstania Warmińsko-Mazurskiej Sieci Pomocy Ofiarom Przepięstw (WM SPOP). Ponadto w 2015 r. realizowała projekt "Stop przemocy w rodzinie". Zostało utworzonych 5 punktów doradczych w powiatach: bartoszyckim, ełckim, iławskim, piskim oraz w Olsztynie. W ramach tych punktów prowadzona była działalność osób, poradników pierwszego kontaktu oraz utworzyliśmy poradnię e-mailową i telefoniczną. W wyniku realizacji projektu poradnicy pierwszego kontaktu udzielili 370 porad, informacji co najmniej 100 osobom z rodzin w kryzysie, zwłaszcza dotkniętych przemocą czy przestępstwem, w tym również osobom starszym. Aktualnie kontynuujemy pracę punktów doradczych w powiatach: bartoszyckim, iławskim, piskim, giżyckim i w Olsztynie.

Za pośrednictwem tych punktów doradczych osoby pokrzywdzone przestępstwem będą mogły skorzystać z usług Ośrodka Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przepięstwem prowadzonym przez Elbląskie Centrum Mediacji i Aktywizacji Społecznej z Elbląga tj. z:

1. pomocy prawnej, mediacji;
2. pomocy psychologicznej, psychoterapii, grup wsparcia;
3. pokrycia kosztów związanych z edukacją ogólnokształcącą i zawodową, także na zasadach indywidualnego kształcenia, odpowiednio do wieku i potrzeb osób uprawnionych;
4. pokrycia kosztów czasowego zakwaterowania lub udzielenia schronienia;

5. finansowania okresowych dopłat do bieżących zobowiązań czynszowych za lokal mieszkalny, do którego osoba uprawniona posiada tytuł prawny, a lokal mieszkalny nie jest użytkowany przez inne osoby;

6. dostosowania mieszkania lub budynku mieszkalnego do potrzeb osoby pokrzywdzonej przestępstwem w przypadku, gdy utrata sprawności nastąpiła w wyniku przestępstwa;

7. finansowania przejazdów środkami komunikacji publicznej lub pokrywanie kosztów transportu związanych z uzyskiwaniem świadczeń i regulowaniem spraw określonych w pkt 1;

8. pokrycia kosztów żywności lub bonów żywnościowych.

Zatem, jeśli doświadczasz przemocy lub jesteś jej świadkiem – zadzwoń i umów się na bezpłatną poradę. Osoba pierwszego kontaktu skieruje Cię do odpowiednich specjalistów.

Telefony

do punktów doradczych

powiat bartoszycki-(89)7625030
powiat giżycki - (87) 429 13 36
powiat iławski - (89) 648 62 38
powiat piski - 796 140 648
Olsztyn - (89) 523 60 92
ESAS Elbląg - (55) 642 44 25

Działania punktów doradczych finansowane są ze środków Wojewody Warmińsko-Mazurskiego.

Autorka jest pracownikiem Federacji FOSa oraz poradnikiem pierwszego kontaktu w Punkcie Pomocy Ofiarom Przepięstw.

Seniorze, jeśli uważasz, że Twoje prawa są łamane bądź potrzebujesz informacji na temat swoich uprawnień i przywilejów, zwróć się o pomoc do Rzecznika.

W INTERESIE SENIORÓW

Seniorzy, osoby starsze Warmii i Mazur są grupą zasługującą na szczególną opiekę i tak to widzi samorząd i organizacje pozarządowe naszego województwa.

Odzwierciedlenie takiego stanowiska znajdujemy w celach programów regionalnych: „Pogodna i bezpieczna jesień życia na Warmii i Mazurach”, obowiązującego w latach 2009-2014 i jego kontynuacji – Polityki Senioralnej Województwa Warmińsko-Mazurskiego – programu obowiązującego do 2020 roku. Właśnie z tych programów wynikała potrzeba powołania funkcji Rzecznika Praw Osób Starszych Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Z taką inicjatywą wyszła Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa w Olsztynie, kierowana przez prezesa Bartłomieja Głuszaka.

Biuro Rzecznika zostało uruchomione w lutym 2010 r. przy siedzibie Federacji FOSa, a aktualnie funkcjonuje przy wsparciu

Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego w ramach projektu „Stawiamy na seniorów”.

Funkcję Rzecznika Praw Osób Starszych Województwa Warmińsko-Mazurskiego pełni Stanisław Brzozowski, w czym wspiera go dwóch zastępców. W regionie elbląskim zadania Zastępcy Rzecznika realizuje Stanisław Puchalski, a zastępcą na region ełcki został powołany w 2015 r. Krzysztof Marusiński.

Głównym zadaniem

rzeczników jest koordynacja różnych działań na rzecz bezpieczeństwa osób starszych, podkreślanie wagi tej problematyki wobec władz administracyjnych i samorządowych, wobec placówek służby zdrowia, instytucji socjalnych i mediów.

Wspierają oni także inicjatywy różnych środowisk oraz interweniują w przypadku naruszenia praw seniorów w indywidualnych przypadkach przemocy, oszustw i dyskryminacji.

Kontakt:

Stanisław Brzozowski

- Rzecznik Praw Osób Starszych
adres biura: ul. M. Kotańskiego 1,
10-167 Olsztyn
tel. (89) 523 60 92 lub tel.
kom. 601 558 143
adres e-mail:
rzecznik@federacjafosa.pl
Dyżur w biurze:
w każdy poniedziałek w godz.
9.00-11.00

Stanisław Puchalski

- Zastępca Rzecznika
adres biura: ul. Zw. Jaszczurczego 17, 82-300 Elbląg
tel. (55) 236 98 88
adres e-mail:
Dyżur w biurze:
w każdy poniedziałek w godz.
10.00 – 11.00

Krzysztof Marusiński

- Zastępca Rzecznika
adres biura: ul. Wojska Polskiego 9A, 12-250 Orzysz,
tel. 796 140 648
adres e-mail:
marusinski@orzysz.org.pl
Dyżur w biurze:
w każdy poniedziałek w godz.
18.00 – 19.00

Rzecznik:

- podejmuje interwencje w sytuacjach niewłaściwego traktowania osób starszych,
- wspiera osoby starsze w kontaktach z instytucjami publicznymi,
- udziela seniorom porad i informacji,
- wspiera inicjatywy środowiska seniorskiego.

Autorka jest pracownikiem Federacji Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko - Mazurskiego FOSa, koordynatorką Kampanii Bezpieczna Senior.

Lekarzy geriatrów na Warmii i Mazurach jest tylko sześćoro, ale i tak praktykują i utrzymują się głównie z innych posiadanych specjalizacji medycznych.

GERATRYCZNA BIAŁA PLAMA?

W województwie warmińsko-mazurskim nie ma ani jednego szpitalnego oddziału geriatrycznego. Jedna poradnia geriatryczna, w Dobrym Mieście, rozpoczęła działalność dopiero w połowie września 2015 r. Druga, w Olsztynie, rozpoczęła działalność w obecnym, 2016 r.

Nie możemy być białą plamą na geriatrycznej mapie Polski!

Przykre statystyki

- Liczba osób w wieku 65, to dziś już niemal 15 procent mieszkańców Warmii i Mazur - ponad 200 tysięcy.

- W połowie 2014 r. w Polsce było jedynie 321 geriatrów, z czego tylko połowa udzielała świadczeń specjalistycznych.

- W Szwecji na 100 tysięcy mieszkańców przypada 7,7 lekarzy geriatrów, w Polsce 0,8 (źródło- raport NIK z 2014 roku Opieka medyczna nad osobami w wieku podeszłym nr ewidencyjny: P/14/062).

- Najbliższy Warmii i Mazur oddział geriatryczny posiada szpital MSW w Białymstoku. Do 21 łóżek jest stała, wydłużająca się z roku na rok, kolejka. Obecny czas oczekiwania na przyjęcie do tego oddziału wynosi ok 200 dni...

Cel wybrany!

Program „Polityka senioralna województwa warmińsko-mazurskiego przyjęta na lata 2014-2020” jasno wskazuje w tej sprawie regionalne priorytety.

„Cel strategiczny 1. Zwiększenie liczby osób starszych korzystających z usług podtrzymujących zdrowie oraz dostępnej infrastruktury i usług socjalnych.

Cel szczegółowy 1.1. Zwiększenie osobom starszym dostępu do opieki medycznej.

Działanie 1.1.1. Uruchamianie poradni geriatrycznych.

Działanie 1.1.2. Uruchamianie w szpitalach oddziałów geriatrycznych.”

Pora te cele realizować!

Proponujemy trzy pierwsze kroki

1. Ogłosić konkurs dla samorządowych szpitali w województwie na utworzenie i prowadzenie od 2016 roku oddziału geriatrycznego (współfinansowanie przez samorząd wojewódzki i NFZ).

2. W regionalnym kontrakcie NFZ na kolejne lata zarezerwować środki na utworzenie i prowadzenie poradni geriatrycznych w najważniejszych miastach regionu: Olsztynie, Elblągu i Ełku.

3. Udzielać pomocy w zdobywaniu specjalizacji geriatrycznej lekarzom z Warmii i Mazur (współfinansowanie szkolenia dla 2 osób rocznie).

Samo wpisanie tych działań do budżetu województwa, a także zaplanowanie wydatków oddziału NFZ i sfinansowanie naukowych zamiarów UW-M na kolejne lata pozwoli, przy stosunkowo niewielkich nakładach, na trwały i jakościowy skok w zakresie dostępności opieki medycznej dla osób starszych.

Powyższe stanowisko rzeczniczka praw osób starszych w sprawie geriatryki przedstawione zostało jesienią 2015 roku. To głos społeczny. Sygnalizuje problem, z którego muszą zdawać sobie sprawę instytucje ochrony zdrowia i opieki społecznej na Warmii i Mazurach. Jak najszybciej powinien ten głos dotrzeć również do świadomości władz samorządowych. Musi być także brany pod uwagę nie tylko przez system finansowania służby zdrowia, ale i kształcenia: lekarzy, pielęgniarek, opiekunów medycznych i środowiskowych. Starzejące się społeczeństwo to zjawisko, przed którym stajemy wszyscy: w rodzinie, gminie, regionie, państwie. Rozwój geriatrycznej opieki medycznej pozwoli lepiej przygotować się do obowiązków wynikających ze zmieniającej się struktury demograficznej kraju.

Autor jest Rzecznikiem Praw Osób Starszych Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

PRZEMOC W RODZINACH OSOB STARSZYCH

Dom kojarzy nam się ze spokojem, ciszą, z poczuciem bezpieczeństwa. Pomimo pojmowania domu jako swoistego azylu, może tam dojść do wielu sytuacji, które naruszają ów spokój, które spowodują różne, trudne do przewidzenia, a groźne dla mieszkańców sytuacje.

Takie zdarzenia to nie tylko przypadki losowe jak pożary, zalanie mieszkania. To nierzadko próby oszustwa czy kradzieże. Niestety bywa też, że dom rodzinny to także miejsce, w którym dochodzi do stosowania przemocy wobec domowników, wobec dzieci i starszych wiekiem.

O przemocy mówimy wtedy, gdy mamy do czynienia z sytuacją wykorzystywania przewagi osoby silniejszej nad słabszą, czyli taką, która ma małe możliwości obrony. Bywa, że przemoc stosują te osoby, które powinny być dla swoich najbliższych gwarantem bezpieczeństwa.

Duże prawdopodobieństwo występowania przemocy ma miejsce w sytuacji starości i towarzyszącej jej niepełnosprawności. Starość niesie ze sobą stopniową utratę siły i ograniczenie sprawności ruchowej. Niepełnosprawność może czynić człowieka zależnym od innych w zakresie zaspakajania najbardziej podstawowych potrzeb, chociażby takich jak fizjologiczne i psychiczne.

Tak więc, pomimo iż każdy

człowiek ma prawo do spokojnej starości, niestety zdarza się, że zamiast opieki i troski, doznaje krzywdy ze strony bliskich.

Najbardziej typową formą przemocy wobec osób starszych jest **zaniedbanie** przejawiające się brakiem opieki poprzez zaniechanie obowiązków pielęgnacyjnych, niepodawanie niezbędnych leków, ograniczenie pożywienia, zaniebdywanie wizyt u lekarza.

Inną formą jest **przemoc fizyczna** związana z użyciem siły, w wyniku czego dochodzić może do złamań, zranień, zasinień.

Kolejna przemoc, to **przemoc psychiczna**, czyli stosowanie gróźb, wyzywanie, ośmieszanie, poniżanie, ograniczanie dostępu do innych ludzi.

Nierzadko mająca miejsce **przemoc ekonomiczna** najczęściej przejawia się zabieraniem emerytury lub renty, zmuszaniem do zmiany testamentu, dysponowaniem bez woli osoby starszej jej środkami finansowymi.

Także **nadopiekuńczość** jest formą przemocy, która może wynikać z przekonania, że osoby starsze mają obniżone możliwości umysłowe i fizyczne.

W naszym województwie, co 20 osoba, ofiara przemocy w rodzinie, to osoba powyżej 65 roku życia. To naprawdę niepokojące dane. Pamiętajmy, że przemoc w rodzinie jest przestępstwem ściganym przez prawo i podlega karze. Absolutnie nikt nie zasługuje na bicie i krzywdzenie. Nic nie

usprawiedliwia zachowań sprawcy takich przemocy.

Pamiętajmy!!! W przypadkach przejawów przemocy w rodzinie i zagrożenia bezpieczeństwa bezwzględnie należy powiadomić Policję, prokuraturę lub pogotowie ratunkowe. Każdy z Nas może zatrzymać przemoc.

**Nie wahajmy się skorzystać z pomocy!!!
Gdzie jej szukać?**

W przypadkach przejawów przemocy w rodzinie i zagrożenia bezpieczeństwa – bezwzględnie należy powiadomić Policję (997 lub 112) lub prokuraturę, a w razie doznania obrażeń ciała - pogotowie ratunkowe (999 lub 112).

Ogólnopolski Telefon dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” 801-12-00-02

Instytucje i organizacje, do których można zwrócić się w sprawie udzielenia pomocy:

- ośrodki pomocy społecznej;
- powiatowe centra pomocy rodzinie;
- ośrodki interwencji kryzysowej;
- ośrodki wsparcia.

Autorka jest funkcjonariuszem w Wydziale Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie.

Przedstawiciele adresy:

Stół Regionalny w Olsztynie
ul. Artyzyczna 3C
tel. 88 112 42 00

Prezesa Rejonowa w Olsztynie
Polska
ul. Świdzińska 12
tel. 88 117 42 00
Pobudowa
ul. Kępczyńska 1
tel. 88 112 76 00

Rejonowy Miejski Policyjny w Olsztynie
ul. Piłsudskiego 12
tel. 88 112 34 24

Rejonowy Miejski Policyjny w Elblągu
Alja Tytułowa 1
tel. 10 139 11 99

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie
ul. Piłsudskiego 11a
tel. (0) 130 60 00

Stół Regionalny w Elblągu
ul. Piłsudskiego 9-11
tel. (0) 41 11 22 00

Prezesa Rejonowa w Elblągu
ul. Piłsudskiego 8, 11
tel. (0) 130 60 00

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Elblągu ul. Miłkowskiego 9
tel. (0) 130 60 00

Ośrodek Pomocy dla Osób Niepełnosprawnych Przysięgli w Olsztynie
ul. Dąbki Jankowskiego 170/80
tel. (0) 442 00 00

Urząd Miasta Stary Olsztyn
Główny Psycholog i Psycholog Pracy
ul. Mickiewicza 1 14-901 0000

Organizatory kampanii:

Partnerszy kampanii:

KAMPANIA BEZPIECZNY SENIOR

www.pomocspolczywolsztynie.pl

